

■ Partnerský projekt

Rozvoj bateriových úložišť brzdí zákony. Nejsou ani peníze z Modernizačního fondu

Petr Zenkner
petr.zenkner@hn.cz

V pomyslném souboji se Slovenskem o to, kdo je dál v rozvoji bateriových úložišť, zatím Česko jednoznačně prohrává. Příkladem je záměr Západoslovenské energetiky na stavbu několika velkokapacitních baterií se společným výkonem 384 megawattů. Firma zásobuje elektřinou více než milion lidí, včetně hlavního města Bratislavy. Do projektu, jehož poslední baterka má začít fungovat v roce 2033, investuje podnik čtvrt miliardy eur (asi 6,4 miliardy korun).

Naopak v Česku dosud ani neexistuje zákon, jenž by bateriová úložiště akceptoval. A to přesto, že existují investoři ochotní je stavět a počítá s nimi legislativa EU i státní podnik ČEPS zajišťující provoz přenosové soustavy. V zemi tak zatím není ani žádné větší úložiště.

Podle Asociace pro akumulaci energie (AKU-BAT) se ovšem postoj k baterkám v poslední době mění. Do roku 2030 je proto reálné, aby v Česku fungovaly větší baterie zajišťující stovky MWh elektřiny (bez malých instalací na rodinných domech). „Očekávám budoucnost spíše v bateriích o velikostech od stovek kWh v průmyslu po maximálně nižší desítky MWh v energetice,“ řekl Jan Fousek, výkonný ředitel asociace. Větší rozvoj úložišť se dá podle něj čekat po roce 2023, kdy se znovu začnou do sítě více zapojovat nové solární elektrárny. S akumulací už počítá také úplně nový energetický zákon, který nahradí nynější novelu, již už má ministerstvo průmyslu a obchodu v paragrafovém znění.

Například společnost ČEZ hodlá v příští dekádě postavit fotovoltaické zdroje o výkonu šest gigawattů, nyní jsou v celém Česku solární elektrárny o výkonu 2,2 GW. K plánovaným fotovoltaikám ČEZ zároveň přidá baterie o celkovém výkonu 300 MW. Podle mluvčího Martina Schreiera chce ČEZ v nejbližších letech do úložišť investovat řádově miliardy korun. „Bude to samo-

zřejmě záležet na vývoji legislativy a technologickém pokroku v oboru akumulace,“ uvedl Schreier.

Zatím má ČEZ od roku 2019 jen experimentální čtyřmegawattovou baterku v areálu elektrárny Tušimice. O rok dříve spustil o něco menší baterii v Mydlovarech energetický koncern E.ON. Baterie o výkonu čtyř MW je i součástí teplárny v Plané nad Lužnicí v jižních Čechách, kde ji vybuďovala firma C-Energy Group. To je ale zatím všechno.

Na trhu se ještě objevila menší mobilní kontejnerová baterka o kapacitě 1,3 megawattodiny. Přišla s ní společnost Energon, která úložiště testovala nedaleko Dobříše. Nakonec skončila u zákazníka v Německu. Energon ale stále vidí v tomto byznysu budoucnost a v zahraničí již postavil úložiště o kapacitě v řádu nižších desítek MWh.

„V Česku stavíme menší úložiště pro průmyslové podniky,“ řekl Fady Al-Kheir, předseda představenstva Energonu. Výrobní firmy využívají baterie ke snížení plateb za rezervovanou kapacitu, kterou odebírají ze sítě. Za případné odchylky platí velké penále a baterie jim tyto špičky pomáhají zmírnit. Zároveň si podniky mohou snížit rezervovaný výkon, což jsou rovněž statické částky. Právě v tomto využití baterií vidí Fady Al-Kheir jejich největší budoucnost. K vnitrodennímu balancování trhu s elektřinou, jež ovlivňují výkyvy ve výrobě ze solárních a větrných zdrojů, se podle něho více hodí přečerpávací vodní elektrárny a dále vodík anebo syntetická paliva.

Samotný ČEPS předpokládá, že koncem této dekády bude pro zajištění stability sítě potřebovat baterie o výkonu 449 MW. S předpokládaným růstem zelených zdrojů pak ČEPS počítá s vyšším výkonem. „Odhadly pro další roky a scénáře s progresivním růstem obnovitelných zdrojů jsou vyšší a dosahují hodnoty až kolem 1200 MW,“ řekl Lukáš Hrabal, mluvčí ČEPS.

Rozjezd bateriových úložišť zpomalila i sněmovna. V červenci při třetím čtení novely energetického zákona odmítla návrh poslance Mariana Jurečky (KDU-ČSL), který by akumulaci bez provozní podpory alespoň umožňoval.

Žádná baterie tak nyní v Česku nemůže fungovat jako klasická baterie, která se nabíjí a vybíjí do sítě, ale jen jako vyrovnávací doplněk energetického zdroje u elektrárny nebo teplárny. To znevýhodňuje skutečně zelené investice.

Jiným limitem pro stavbu jsou podmínky Modernizačního fondu, který se plní z výnosů z prodeje stále dražších emisních povolenek. V případě bateriových úložišť jsou ale v Česku podmínky pro investo-

ry nevhodné, protože jim po dobu 10 let neumožňují využívat baterii pro podpurné služby přenosové soustavy. Ty přitom tyto investice zaplatí a přinesou zisk. Původně se zvažoval limit tří až pěti let. Průměrná cena baterie na jednu megawattodinu je nyní zhruba 15 milionů korun.

Tuzemští investoři se přitom stavbě bateriových úložišť nevyhýbají. A paradoxně jde o jména známá spíše ve spojení s uhlím. Třeba skupina Seven Energy podnikatele Pavla Tykače vlastní polovinu společnosti InterGen, která v britském Essexu chystá stavbu obřího úložiště o výkonu 320 megawattů a kapacitě až 1,3 gigawattodiny. To dokáže dvě hodiny zásobovat elek-

trínou 300 tisíc domácností. Nebo Daniel Křetínský, většinový majitel koncernu EPH, který letos v lednu v Německu spustil úložiště o velikosti 50 MW v areálu hnědouhelné elektrárny Schwarze Pumpe. EPH provozuje i 10 megawattové úložiště v Severním Irsku, kde chystá jeho rozšíření.

Z evropské databáze aktualizované k březnu 2020 vyplývá, že je v Evropě v provozu nebo v určité fázi projektu 514 bateriových úložišť. Nejvíce z nich, konkrétně 286, se nachází ve Velké Británii, následují Německo a Irsko s více než padesáti úložišti.

Tento text je součástí projektu Konec uhlí, jehož partnerem je skupina ČEZ.

Ukládání energie Největší evropské bateriové úložiště elektřiny (50 MW) je v německé Lužici v hnědouhelné elektrárně Schwarze Pumpe. Za jeho vybudováním stojí skupina EPH Daniela Křetínského. Foto: LEAG

Inzerce

KONEC UHLÍ

Česká cesta k zelené energetice

SKUPINA ČEZ

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

HN09789-2